

INFORMACJA DLA CZŁONKÓW BANKU SPÓŁDZIELCZEGO (PRAWA I OBOWIĄZKI WYNIKAJĄCE Z CZŁONKOWSTWA)

1. Zagadnienia wprowadzające

Bank Spółdzielczy posiada osobowość prawną i jest spółdzielnią prowadzącą swoją działalność na podstawie ustawy o funkcjonowaniu banków spółdzielczych, ich zrzeszaniu się i bankach zrzeszających (dalej: u.f.b.s.), ustawy Prawo bankowe (dalej: pr. bank.) i ustawy Prawo spółdzielcze (dalej: pr. spółdz.). Zgodnie z art. 1 § 1. pr. spółdz. Bank Spółdzielczy jest dobrowolnym zrzeszeniem nieograniczonej liczby osób, o zmiennym składzie osobowym i zmiennym funduszu udziałowym, które w interesie swoich członków prowadzi wspólną działalność gospodarczą. Członkiem Banku Spółdzielczego może zostać osoba fizyczna o pełnej zdolności do czynności prawnych, a także osoba prawna.

Ze stosunkiem członkostwa w Banku Spółdzielczym wiążą się określone prawa i obowiązki. Zasadniczo wynikają one z przepisów pr. spółdz., a także z postanowień statutu Banku Spółdzielczego. Z członkostwem w Banku Spółdzielczym wiążą się określone uprawnienia, takie jak możliwość decydowania o przyszłości i kierunku działania Banku Spółdzielczego poprzez podejmowanie decyzji w ramach Zebrania Przedstawicieli oraz Zebrania Grup Członkowskich, ale także obowiązki, jak uczestnictwo w pokrywaniu ewentualnych strat Banku Spółdzielczego do wysokości udziałów zadeklarowanych przez członka.

2. Członkostwo w Banku Spółdzielczym

Zgodnie z przepisami pr. spółdz. warunkiem przyjęcia w poczet członków Banku Spółdzielczego jest złożenie deklaracji. Deklaracja powinna być złożona w formie pisemnej pod rygorem nieważności. Deklaracja, podpisana przez przystępującego do Banku Spółdzielczego, powinna zawierać jego imię i nazwisko oraz miejsce zamieszkania, a w przypadku, gdy przystępujący jest osobą prawną - jej nazwę i siedzibę oraz ilość zadeklarowanych udziałów (art. 16 § 1. pr. spółdz.).

O przyjęciu w poczet członków Banku Spółdzielczego decyduje Zarząd Banku Spółdzielczego, podejmując w tym przedmiocie uchwałę w terminie jednego miesiąca od daty złożenia pisemnej deklaracji (art. 17 § 2. i § 3. pr. spółdz.). O podjęciu uchwały o przyjęciu w poczet członków Banku Spółdzielczego lub uchwały odmawiającej przyjęcia, składający deklarację jest powiadamiany pisemnie w ciągu dwóch tygodni od dnia jej podjęcia. Zawiadomienie o odmowie przyjęcia zawiera uzasadnienie. Od decyzji odmawiającej przyjęcia w poczet członków Banku Spółdzielczego zainteresowanemu przysługuje prawo wniesienia odwołania w formie pisemnej do Rady Nadzorczej w terminie 14 dni od dnia otrzymania decyzji. Rada Nadzorcza rozpatruje odwołanie w terminie trzech miesięcy od daty jego otrzymania. Uchwała Rady Nadzorczej podjęta w tej sprawie jest ostateczna (art. 17 § 3. i § 4. pr. spółdz.).

3. Uprawnienia członka Banku Spółdzielczego

Członkowie Banku Spółdzielczego mają równe prawa bez względu na ilość posiadanych udziałów. Zgodnie z postanowieniami Statutu Banku Spółdzielczego członek ma prawo:

- 1) **brać udział w Zebraniach Przedstawicieli i Zebraniach Grup Członkowskich,**
- 2) **wybierać i być wybieranym do organów Banku Spółdzielczego, na zasadach określonych w Statucie,**
- 3) **otrzymać odpis Statutu i regulaminów, zaznajamiać się z uchwałami organów Banku Spółdzielczego, protokołami obrad organów Banku Spółdzielczego, protokołami lustracji, rocznymi sprawozdaniami finansowymi, umowami zawieranymi przez Bank Spółdzielczy z osobami trzecimi,**
- 4) **uczestniczyć w podziale nadwyżki bilansowej w formie oprocentowania kwot wpłaconych na udziały,**
- 5) **przeglądać rejestr członków,**
- 6) **oceniać działalność Banku Spółdzielczego, zgłaszać wnioski jego dotyczące i żądać informacji o sposobie ich załatwienia.**

Wyróżnić należy także **uprawnienia majątkowe** członka Banku Spółdzielczego takie jak:

- 1) **prawo do żądania zwrotu wpłat dokonanych na udziały** – uprawnienie to aktualizuje się co do udziałów obowiązkowych dopiero po ustaniu członkostwa w Banku Spółdzielczym (art. 10b u.f.b.s.), z kolei co do udziałów nadobowiązkowych powyższa reguła nie znajduje zastosowania. Sposób i termin zwrotu wpłat na udziały określony został w statucie Banku Spółdzielczego. Dodatkowo należy pamiętać, że zgodnie z art. 10c ust. 1 u.f.b.s., na podstawie statutu Banku Spółdzielczego, Zarząd Banku Spółdzielczego jest uprawniony do wstrzymania albo ograniczenia zwrotu wpłat na udziały;
- 2) **prawo do złożenia dyspozycji na wypadek śmierci** – członek może w deklaracji przystąpienia do Banku Spółdzielczego lub w pisemnym oświadczeniu złożonym Bankowi Spółdzielczemu wskazać osobę, której po jego śmierci Bank Spółdzielczy jest obowiązany wypłacić udziały oraz inne należności związane z udziałami. Udziały oraz należności te nie wchodzi do spadku po zmarłym członku. Wskazanie osoby uprawnionej do otrzymania udziałów i należności może być w każdym czasie zmienione lub odwołane przez członka Banku Spółdzielczego (art. 10d ust. 3 u.f.b.s.);
- 3) **prawo do udziału w nadwyżce bilansowej** – nadwyżkę bilansową stanowi zysk Banku Spółdzielczego, pomniejszony o należny podatek dochodowy i inne obciążenia obowiązkowe wynikające z odrębnych przepisów ustawowych. Podziału nadwyżki bilansowej dokonuje Zebranie Przedstawicieli, podejmując w tym zakresie stosowną uchwałę. Co najmniej 5% nadwyżki przeznacza się na zwiększenie funduszu zasobowego, w sytuacji, gdy fundusz ten nie osiągnął wysokości wniesionych udziałów obowiązkowych (art. 77 § 1 pr. spółdz. i art. 76 pr. spółdz.). Część nadwyżki bilansowej pozostałej po dokonaniu odpisu na zwiększenie funduszu zasobowego przeznacza się:
  - a) na zwiększenie pozostałych funduszy własnych Banku Spółdzielczego,
  - b) do podziału między członków Banku Spółdzielczego w formie oprocentowania udziałów; oprocentowanie może być wypłacone członkom lub dopisane do

udziałów członkowskich proporcjonalnie do wartości posiadanych udziałów i okresu ich utrzymania w Banku Spółdzielczym za dany rok obrotowy; stopę oprocentowania uchwała Zebranie Przedstawicieli. W podziale uwzględnia się również byłych członków (ich spadkobierców), którym przysługują roszczenia o wypłatę udziałów,

c) na inne cele.

Zasady podziału nadwyżki bilansowej między członków Banku Spółdzielczego określone zostały w statucie. Roszczenia o wypłatę udziałów oraz udziału w nadwyżce bilansowej przedawniają się z upływem trzech lat (art. 29 § 1 pr. spółdz.);

- 4) prawo do udziału w majątku Banku Spółdzielczego pozostałego po jego likwidacji** – postępowanie naprawcze, likwidacja lub upadłość Banku Spółdzielczego odbywa się w trybie i na zasadach przewidzianych w pr. bank., w pr. spółdz. oraz innych ustawach. Jeżeli zgodnie z uchwałą ostatniego Zebrania Przedstawicieli pozostały majątek ma być w całości lub części podzielony między członków, w podziale tym uwzględnia się byłych członków, którym do chwili przejścia albo postawienia Banku Spółdzielczego w stan likwidacji nie wypłacono wszystkich udziałów (art. 125 § 5a pr. spółdz.).

4. Obowiązki członka Banku Spółdzielczego

W zakresie obowiązków członka Banku Spółdzielczego należy wskazać, że członek Banku Spółdzielczego zobowiązany jest:

- 1) stosować się do postanowień Statutu, regulaminów i uchwał organów Banku Spółdzielczego,**
- 2) troszczyć się o dobro i rozwój Banku Spółdzielczego, dbać o poszanowanie i pomnażanie majątku Banku Spółdzielczego oraz prawidłowe wykonywanie zadań statutowych, jak również zapobiegać działaniom na szkodę Banku Spółdzielczego,**
- 3) brać czynny udział w pracach organów statutowych Banku Spółdzielczego, do których został wybrany,**
- 4) zawiadomić pisemnie Bank Spółdzielczy o każdorazowej zmianie danych osobowych zawartych w deklaracji.**

Obok powyższych obowiązków o charakterze ogólnym można również wyróżnić obowiązki o charakterze majątkowym, takie jak:

- 1) obowiązek wniesienia wpisowego** – obowiązek ten wynika bezpośrednio z brzmienia art. 19 § 1 pr. spółdz. Statut Banku Spółdzielczego określa wysokość wpisowego i termin jego wniesienia. Nie wniesienie wpisowego w terminie uprawnia Bank Spółdzielczy do żądania odsetek za czas opóźnienia, stosownie do postanowień art. 481 § 1 ustawy z dnia 23.04.1964 r. - Kodeks cywilny. Brak wniesienia wpisowego w terminie wskazanym w statucie Banku Spółdzielczego może stanowić podstawę do pozbawienia członka Banku Spółdzielczego statusu „członka” w drodze powzięcia uchwały o wykluczeniu z Banku Spółdzielczego (art. 24 § 2 pr. spółdz.). Wpisowe nie podlega zwrotowi w razie ustania członkostwa;

- 2) **obowiązek wniesienia wpłat na udziały** – obowiązek ten wynika bezpośrednio z art. 19 § 1 pr. spółdz. Co więcej, zgodnie z art. 10 ust. 1 u.f.b.s. każdy członek Banku Spółdzielczego obowiązany jest posiadać co najmniej jeden zadeklarowany i wpłacony udział. Minimalna wysokość udziału członkowskiego, a także minimalna ilość udziałów obowiązkowych, sposób oraz termin ich wniesienia określone zostały w statucie Banku Spółdzielczego;
- 3) **obowiązek wniesienia niewpłaconej części udziału** – jeżeli zadeklarowane przez członka udziały nie zostały w pełni wniesione, kwoty przypadające członkowi z tytułu podziału nadwyżki bilansowej zalicza się na poczet jego niepełnych udziałów (art. 77 § 3 pr. spółdz.). Po ogłoszeniu upadłości Banku Spółdzielczego, na żądanie syndyka, zgodnie z art. 135 pr. spółdz., członkowie Banku Spółdzielczego niezwłocznie uiszczają niewpłaconą dotychczas część udziału;
- 4) **uczestnictwo w pokrywaniu strat Banku Spółdzielczego do wysokości zadeklarowanych udziałów** – zgodnie z art. 19 § 2. pr. spółdz., a także zgodnie z postanowieniami Statutu Banku Spółdzielczego, członek Banku Spółdzielczego uczestniczy w pokrywaniu strat Banku Spółdzielczego do wysokości zadeklarowanych udziałów. Co więcej, zgodnie z art. 28 pr. spółdz., w razie otwarcia likwidacji w ciągu sześciu miesięcy lub wszczęcia postępowania upadłościowego w ciągu roku od dnia, w którym członek przestał należeć do Banku Spółdzielczego obowiązany jest on wobec Banku Spółdzielczego do uczestniczenia w pokrywaniu jego strat tak, jak gdyby był nadal członkiem. Z kolei na podstawie art. 19 § 3. pr. spółdz. członkowie Banku Spółdzielczego nie odpowiadają wobec wierzycieli Banku Spółdzielczego za jego zobowiązania. Niemniej jednak środki pieniężne ulokowane przez członka Banku Spółdzielczego w udziałach w Banku Spółdzielczym nie są chronione w ramach systemu gwarantowania depozytów bankowych.